

УРЯД ПІДМІНОВАНИЙ БОЛЬШЕВИЦЬ-КИМИ ШАЙКАМИ, КАЖЕ БУДЕНЦ

Вашингтон, 2 серпня. — Значна частина большевицької п'ятої колонії втрутилася на службу до федеральних урядів. Деякі з тих вертільників є збаламучені і думають, що вони не перестануть бути лояльними до американського уряду. Однак подавляюча більшість є свідомими партійцями і на випадок війни вони перекинуться на бік Росії.

Ціллю Комуністичної партії в Америці є насильне скинення американського уряду і встановлення панування російських Советів над Злученими Державами. Тому Комуністична Партія Америки є советською п'ятою колоною.

Таке свідчення склав перед підкомісією сенату Луїс Буденц, колишній редактор комуністичного щоденника Дейлі Воркер у Нью-Йорку, який перед кількома роками зірвав з комуністами, перейшов до Католицької Церкви і тепер займає становище професора економіки в університеті Фордгем. Його покликала підкомісія, щоб він посвідчив правдомовність панні Елизабет Бентлі, яка колись була головою однієї із советських шпигунських організацій, а потім виявила всю свою діяльність федеральному Бюро Інформації. Буденц підтвердив, що саме панну Бентлі, і саме, що він того переконує, що вона говорить правду у своїх зізнаннях.

Будова шпигунської сітки.

На запити членів підкомісії Буденц висловив, що американські комуністи створили цілу сітку своїх шпигунської діяльності, яка в основі виглядає наче дерево. На споді є коріння, яке невидимо порозумівається з Советами; на поверхні є пеня який творять знані комуністичні діячі відверто, як ось Брауер, Фостер, Деніс. Є ще гагузі, й листя, до яких треба зарахувати як комуністів так і некомуністів, а які пронизують ціле громадянське життя. Їх пізнати по тому, що вони все відкидають большевицьку лінію і ніколи не підуть проти Росії.

Шайки працюють окремо.

З дальших зізнань довідалася підкомісія, що комуністи перетворили свою діяльність через творення ціпок („ring"), які працюють окремо й лише випадково одна шайка натрапить на другу. На чолі однієї шайки, за відомістю Буденца, стояв Юджин Деніс, секретар Комуністичної партії, який мав завдання викрутити своїх людей до Бюро Стратегічної Служби під час війни для видобуття звітних вістей про тайні операції цієї ділянки; другою шайкою завідував Голос, а по ній панні Бентлі, яка мала за завдання передавати за кордон вісті про діяльність Бюро. Інші шайки існують для різномірних цілей. На думку Буденца федеральний уряд ще й тепер є підмінований такими шайками, які дуже важко викрити. В партії панує дуже строга дисципліна й її не може пересікати американський ум арозуміти.

Большевицькі фонди в Америці.

Гроші на працю видурюють або винищують комуністи від своїх членів, які платять вкладки відповідно до своїх

Комуністична партія проголошує підтримку для партії Волеса

Нью-Йорк, 2 серпня. — Американські комуністи не поставлять свого кандидата на президента Злучених Держав при цьогорічних виборах тому, що вони підтримують кандидатуру Генрія Волеса й його цілу Прогресивну партію — таку заяву склав Вільям З. Фостер, голова Комуністичної Партії Америки, у вступній промові на конвенції цієї партії в Медисон Сквер Гарден. У першій збірній конвенції, яка є радше масовим вічем, взяло участь 17,000 людей. Вона буде продовжуватись до четверга.

Промова Фостера відзначалася ненавистю до Західних ідеалів і подавала свою інтерпретацію майже всієї всесвітньої політики. Фостер стоїть під обвинуваченням федерального уряду в змові для насильного скинення американського уряду. Фостер твердив, що Росія є заборомом мира і що то американські імперіалісти хочуть викликати світову війну, однак, коли Америка піде війною проти Советів, то вона війну програє.

Другий промовець, Юджин Деніс, секретар Комуністичної партії, подав погляд партії на правдивий американізм. Він твердить, що комуністи це правдиві американці і обстоюють правдиву форму американського уряду, а змову проти уряду ведуть монополісти з Вол Стріту.

Привіт на комуністичну конвенцію наспіли від комуністичних партій Болгарії, Італії, Чехословаччини, а не чути було про привіт від Тіта з Югославії.

ВИСОКА НОМІНАЦІЯ о. АНТОНА ЛОТОВИЧА.

Філадельфія, Па. — Українська Католицька Дієцезія подає до загального відома, що Його Святість Папа Пій XII іменував багатовислуженого Вікарія Генерального Укр. Католического Єпархії, парох церкви св. Духа в Брукліні, вєв. о. Антона Лотовича, Протонотарієм Апостольським (Rt. Rev. Monsignor), висловлюючи свою радість та побажання багатьох літ у трудливій праці Номіната для добра Української Католицької Церкви в Злучених Державках Північної Америки й для добра нової вітки українського народу на американському континенті.

ПРЕЗИДЕНТ НАЗНАЧИВ КОМІСІЮ ДЛЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Вашингтон. — През. Труман назначив комісію з трьох людей для виконання нового закону в справі перевезення нових імігрантів із скитальщини в Америку. Це такі люди: Уго Карусі, колишній комісар іміграції; Едвард М. О'Коннор з Кетолік Велфер Конференс; Гарі Н. Розенфілд, помічник Адміністратора Федеральної Забезпечки. Президент зажадав від конгресу ухвалення дальших двох мільйонів доларів для виконання праці при перевозі скитальників. Перших два мільйони ухвалив конгрес на попередній сесії, коли прийняв законопроект про допущення 205,000 скитальників в Америку. Коли б конгрес не ухвалив додаткової суми, тоді програма перевезення нових імігрантів не могла б бути переведена на час, каже президент у своєму домаганні.

ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО „УКРАЇНСЬКОГО БЮЛЕТЕНЮ“

Нью-Йорк, 3. серпня. — З датою першого серпня вже появилось чергове 7-ме число „Українського Бюлетеню“, що його видає в англійській мові Секретаріат Пан-Американської Української Конференції. В числі, крім інтересних інформацій з українського життя та українських змагань в поневоленій Україні та на еміграції, надруковано редакційну статтю про „Український Резистанс" у зв'язку зі засудом у Варшаві 22 воєнів УПА та довші редакційні коментарі до відкликання до Москви советського представника в ООД, А. Громика. На окрему увагу заслуговує стаття про загрозу для скитальників в Європі у зв'язку з теперішньою політичною кризою та в якій рекомендується творення з Діппі національних проти-большевицьких армій.

Дунайська конференція зменшує надії на порозуміння

СОВЕТИ ПРОПОНУЮТЬ ДУНАЙ ДЛЯ ДУНАЙЦІВ; ВИРАЗНИЙ ФРОНТ ПРОТИ ЗАХОДУ.

Београд, Югославія, 3. серпня. — Конференція чотирьох великодержав та наддунайських країн в справі міжнародного річковладства по Дунаю, яка триває тут вже майже від тижня, розвінчує і ті надії на східно-західне порозуміння, які повстали в останньому у зв'язку з акцією західних дипломатів у Москві. На Дунайській конференції Советський Союз та його наддунайські сателіти виразно і солідарно виступають проти західних великодержав, намагаючись їх цілком виключити від будь-якої участі в контролі річковладства по Дунаю. На цій конференції большевики насамперед ухвалили виключити англійську мову як офіційну в переговорах. Описав советський представник Вішинський заявив, що американська, британська і французька делегації можуть собі їхати додому, якщо їм не подобається становище „советського блоку" в обговорюваній справі. Вчора той сам Вішинський запропонував договір, який цілком виключає західних союзників від участі в річковладстві по Дунаю, віддаючи „Дунай для Дунайців". Советське становище противорічить рішенням в цій справі, винесеним на конференції Ради закордонних міністрів чотирьох великодержав в грудні 1946 року. Советський Союз теж виступив проти допущення на конференцію спостерігачів з ООД.

БРИТАНІЯ ПРОПОНУЄ ДОПОМОГУ АРАБСЬКИМ ВТІКАЧАМ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. серпня. — Британський представник в Раді Безпекі ОД, сер Александер Кедоген, вчора повідомив, що британський уряд пропонує негайний вклад 400,000 доларів до фонду на допомогу арабським втікачам зі захоплених жидями теренів Палестини. Він твердив, що кількість цих втікачів перевищує 250,000, отже більше, ніж є жидівських скитальників в Європі. Сер Кедоген заявив, що як проблема жидівських втікачів в Європі була одним з головних аргументів в рішенні Загального Зібрання ОД, минулої осені щодо поділу Палестини, то було б цілком логічно, щоб ООД приділило тепер таку саму увагу арабським втікачам з територій, контрольованих жидями.

ІЗРАЇЛЬЦІ ОСТЕРІГАЮТЬ АРАБІВ ПЕРЕД ПОРУШЕННЯМ ПРИМИР'Я.

Тель-Авів, Ізраїль, 3. серпня. — Ізраїльський міністер закордонних справ, Моше Шерток, остерігав вчора арабські країни, зокрема Єгипет, що дальше порушення ним постанов примир'я означатиме відновлення воєнних дій. Він теж заявив, що продовжування арабських погромів проти жидів матиме безпосередній вплив на мирові переговори.

БУДЕНЦ ВИЗДИТЬ З АМЕРИКИ В УРЯДОВІЙ МІСПІ.

Вашингтон. — Луїс Буденц, колишній редактор комуністичного щоденника Дейлі Воркер, який щойно склав свідчення про большевицьке шпигунство в Злучених Державах, заявив, що він виїздить з Америки закордон. Він не подав країни, у яку їде, сказав тільки, що їде з дорученням американського уряду.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ ВІДБУЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ ЗІ СТАЛІНОМ

Москва, 3 серпня (АП). — Представники західних великодержав, американський амбасадор ген. Волтер Ведел Сміт, спеціальний британський висланник Френк Робертс і французький амбасадор Шатеньйо вчора ввечері відвідали Сталіна в кремлі та відбули з ним конференцію в справах східно-західних суперечностей щодо Берліна, Німеччини та цілої Європи. Конференція тривала дві і чверть години. Негайно після конференції західні дипломати зібралися в приміщенні американської амбасадати відбули наради між собою. На тему конференції зі Сталіном не проголошено ще жодних висловів ані коментарів.

Під час розмови був прийнятний теж советський міністер закордонних справ, Молотов. Точне повідомлення про перебіг та вислід розмови ще такі вночі не вилізло до Вашингтону, Лондону і Парижа. Конференція зі Сталіном тривала найдовше з усіх дотеперішніх і західні дипломати виїхали з Кремля в добром настрої і на всі запити кореспондентів відповіли тільки, що на про тему поведеться відповідний комунікат та виявили „адержаний оптимізм".

В ЛОНДОНІ ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШУ ШВИДКУ АКЦІЮ.

Лондон, 3 серпня. — Тут вважається, що події в Москві йдуть вперед швидше і краще, ніж тут сподівалися. Рівночасно заповідається дальшу швидку акцію. Діло в тому, що амбасадори, які відбули конференцію зі советським диктатором, мали тільки обмежені повноваження і дальша акція буде вирішена їхніми урядами. В Москві вони мали за завдання тільки представити умовини погодження кризи та поставити цілий ряд запитань. Якщо советська відповідь була позитивна, як це сподіється, тоді треба рахуватися з довгими переговорами „від початку". Натомість, якщо відповідь була негативна, або якщо Сталін поставив домагання, яких не можна прийняти, західні дипломати приготувані на енергійну дальшу акцію. Тут підкреслюється два факти: 1. західні союзники не підуть на жодні передчасні концесії Советам і 2. продовжуватимуть свою дотеперішню політику. Загально вважається, що розвиток цієї нової дипломатичної акції будеться держати в таємниці.

МОСКОВСЬКА РАДІОВИСІЛЬНЯ ПРО НАРАДИ В КРЕМЛІ.

Лондон, 3 серпня. — Московська радіовисільня подає вчора вночі коротке повідомлення, що Сталін в товаристві Молотова прийняв на конференції в Кремлі амбасадорів Америки, Британії і Франції. Не названо ані теми розмов, ані не подано жодних дальших висловів.

НАГЛЯ І МАСОВА ЕВАКУАЦІЯ СОВЕТСЬКИХ ЖІНОК І ДІТЕЙ З БЕРЛІНА.

Берлін, 3 серпня. — Контрольована британцями місцева німецька преса повідомляє про наглу і масову евакуацію всіх советських жінок і дітей з Берліна. Віля 400 зайнятих ними досі домі звернено вже німецьким власникам. Евакуацію зв'язують з теперішнім політичним положенням.

ПОЗНАКИ ЗАХІДНОЇ ПЕРЕМОГИ В БИТВІ ЗА БЕРЛІН.

Берлін, 3 серпня. — Західні союзники в Берліні рішили прискорити військові заходи з наложених на них советським командуванням господарських обмежень, роблячи рівночасно дальші заходи для припинення советської пропаганди в західних зонах. Стверджується на підставі фактів, що західні союзники повільно, але невідомо зростають, але невідомо зростають в битві за Берлін, хоча Совети ще силою свого географічного положення мають в своїх руках ініціативу. Досі майже всі советські заходи на здобуття повної контролю міста, як намагання опанувати поліцію, „замороження" фондів в захід секторів і т. п., були анульовані протизаходами західних союзників.

ПОЛІЦІЙНЕ ЗАЧАРОВАННЯ КОЛО В БЕРЛІНІ.

Берлін, 3 серпня. — В Берліні тепер існує дві поліції, яка сама собі вибрала і назвала себе власною армією. Західні союзники іменували одного шефа поліції, що його не знали Совети, іменуючи свого. Вчора поліція в советському секторі заарештувала двох полісменів зі західної частини і шеф поліції в західних секторах заявив, що „потягне до кримінальної відповідальності" тих, що заарештували його поліцію.

ПОЛІПШЕННЯ ГОСПОДАРСТВА І ПРОХАРЧУВАННЯ В ЗАХ. НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 3 серпня. — Британсько-американське управління західних зон Німеччини рішило знову збільшити харчові приділи для німецького населення, підносячи його до найвищого рівня за весь час окупації. Це має свою причину в загальному поліпшенні господарства, як і в повільній політичній стабілізації.

ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ ГОЛОВНОЮ ПРОБЛЕМОЮ ФРАНЦУЗЬКОГО УРАДУ.

Париж, 3 серпня. — Новий прем'єр Франції, Андре Марі та міністер фінансів, Поль Рейно, вчора цілий день приймали делегації робітників і підприємців, фермерів і промисловців, зазнаючи почасти з господарськими проблемами і потребами країни, що продовжують бути головною турботою уряду. В найближчому часі докидається важливих рішень в цих справах.

ДАЛЬШІ УСПІХИ ГРЕЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.

Атени, 3 серпня. — Головне командування грецької армії повідомило про цілий ряд дальших успіхів у боротьбі проти червоних партизанів. Здобуто нові позиції та закріплено старі. Армія веде велику оточувальну акцію. Прем'єр Темістоклес Софуліс повідомив про деякі переставки в грецькому головному командуванні, пороблені відповідно до американських пропозицій.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОВОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОЛІМПІЯДА

В четвер, дня 29 липня, на стадіоні Вемблі в Лондоні почалася вже 14-та з черги Олімпіада нової ери, до дружніх спортивних змагань в якій станули представники 59 країн з усіх континентів. Ігрища почалися запаленням олімпійського вогню, що його принесено лішкою через сім країн з гори Олімпу в Греції, навізуючи цим до традиції ігрищ, які своєю історією сягають до майже 400-сотного року перед Христом в старинній Греції.

При вході на стадіон на великій таблиці видніють два гасла, що стали моттом цьогорічної Олімпіади: „Важливою справою в Олімпійських Ігрищах є не виграти, але брати участь” та: „Основною справою в житті є не здобуття, але добре змагання”.

Олімпійські ігрища почалися власне в часі, як державні мужі і дипломати західних демократичних країн докладають останніх зусиль, щоб дійти до порозуміння з тоталітарним Советським Союзом і заохадити світові та людству страхіт нової світової війни.

Ці дві події мимовільно виступають одна поруч одної в міркуваннях про сьогодишнє положення в світі. На Олімпійських Ігрищах виступають представники багатьох націй, щоб в дружніх та чесних змаганнях своїми вартостями, своїм змаганням та фізичною справністю здобути перші місця для своїх народів, прапори яких повіяють під одним спільним олімпійським прапором: п'ять сплетених кол на білому тлі, що символізують єдність п'яти континентів. Виписані при вході на стадіон гасла цьогорічних Олімпійських Ігрищ доповнюють цей символ та характеризують суть цих міжнародних змагань, кладучи головну вагу на самі змагання, а не на здобуті в них перемоги та досягнення. З цього робиться дальший висновок і для самого життя, ціль якого вбачається в доброму змаганні, а не в здобутті.

Криз призму спортової Олімпіади в інтересному світлі виступає ця друга, політична „Олімпіада”. Її гасла — цілком протилежні, головню як іде про тоталітарного советського партнера в змаганні. Совети вперто і послідовно відмовляються від участі в грі, натомість хотіли б якнайбільше виграти. Вони відмовилися від співпраці й участі в Плянї Маршала, яким характеризується змагання до господарської відбудови світу; вони своїми ветами та своєю поведінкою призвели до паралічу всякої мирної змагання в рамках Організації Об'єднаних Націй, вони відмовляються від всяких культурних змагань, якщо їм там згорі не забезпечується виграної вони взагалі відмовляються від будь-якої участі в грі, якщо їм вже згорі не признається перемоги. Вони не вміють і не хочуть змагатися, але натомість хотіли б якнайбільше здобути. Для них основною справою не є змагання, тим менше „добре змагання”, але тільки здобуття будьякими засобами і методами. Це є з одною з основних причин конфлікту між тоталітарним, тиранським Сходом та вільним, демократичним Заходом.

Советський Союз не має своїх представників в спортивних змаганнях на Олімпійських Ігрищах. Їх не повинно бути і в політичній Олімпіаді, бо тільки тоді змагання будуть добрі та матимуть свій великий глум.

Про завтра треба думати сьогодні

Людська доля химерна, як та погода на весні. Ніколи ніхто не може передбачити сьогодні, що його може зустріти завтра. Сьогодні ти здоровий і веселий, а завтра могло б тебе зустріти нещастя, що прикує тебе до ліжка та навки прожене усмішку з твого лица. Сьогодні ти можеш мати приятелів, велику родину, а завтра можеш опинитися самотнім, як булина в полі. Сьогодні ніхто не може бути багатим і щасливим, а завтра може залишитися без засобів та без виглядів. Ніколи ніхто „не заклучив коня тракту з Богом” — як кажуть, а проте, кожний є ковалем своєї долі. В житті тільки того зустрічають несподіванки, хто про них раніше не думав і хто на них не приготувався. Бо мудра людина, яка живе не тільки сьогодишнім днем, але думає й про завтра, завжди знайде відповідні можливості і відповідні засоби, щоб про можливість недуги подумати тоді, як вона здорова; щоб перед нещастями забезпечитися тоді, як їх ще не має, щоб про старість подумати замолоду. Це тим більше, що тут і думати немає багато чого, бо в нашому розвиненому суспільстві вже думає кожний за всіх і всі за кожного.

Власне з цієї думки всіх за кожного і кожного за всіх у нашій країні розвинулася широка мережа найрізноманітніших організацій і підприємств, що дають найбільші можливості кожному сьогодні подумати про завтра, замолоду подумати про старість та подбати про всі можливі забезпечення „на всякий випадок”. Між тими у-сими організаціями і товариствами, що допомагають сьогодні забезпечити собі завтра, є наш рідний Батько — Український Народний Союз.

Перед нами мала, написана невправною твердою рукою українського робітника записка, скерована до головного уряду УНСОюзу. Передаємо її дослівно:

„Високоповажана Адміністрація У. Н. Союзу; Я, член Т-ва Подільська Січ, відділ 8-й УНСОюзу, Василь Чолій, маю честь найсердечніше подякувати вам, ВШ. Добродію, за так потрібну мені записку, що оце її вже 5-й раз одержав зі записки з фонду, а то в сумі разом 215.00 доларів. То аж тепер я зібрався вам подякувати, а то з причини моєї хвороби. Я тут майже самотній і якщо б я належав до Батька-Союзу, то я був би круглим сиротою. А так — Союз мені Батько, а часписи „Свобода” моя мати. Так само бажаю сердечно подякувати

урядникам 8-го відділу УНСОюзу, що так само мені допомагають і приходять відвідувати...”

Скільки глибокого змісту та яка велика життєва правда в цих кількох словах Василя Чолія. До УНСОюзу він вступив ще в 1923 році, як ще був здоровий і молодий та повний надії на майбутнє. Він тоді цілком певно не знав і не передбачував, що 20 років літніше, в році 1943 хвороба прикує його до ліжка, що він буде самотнім та що він потребуватиме будьякої допомоги. Але здоровий розум українського робітника казав йому тоді впливатися до свого Українського Народного Союзу, своєю участю в ньому допомагати іншим, щоб на випадок потреби і самому мати допомогу. Зайнявшись, хай Господь береже і хронить усіх, щоб вони ніколи не потребували, а з такими можливостями треба рахуватися і про них завчасу треба подумати. Бо тільки обожного береже й сам Господь.

Це тільки одна сторінка забезпечення і членства в Українському Народному Союзі, ця матеріальна допомога на випадок нещастя. До цієї самої категорії належить теж свідомість приналежності до великої, братньої сім'ї, що ніколи не залишить вас, без огляду на ваше положення. До Редакції „Свободи” часто надходять листи від самотніх членів УНСОюзу, що їх доля закинула у віддалені місцевості, де не має рідної душі, де не почується рідного слова. Вони з великим хвилюванням описують, з якою то нетерпінністю вони докидають кожного дня своєї газети. Вони справді признаються до неї, як до рідної матері, вони розмовляють з нею, шукають і наводять в ній науку і розраду, вичитують новини з цілого світу та насамперед вістки про життя їх братів і сестер по широкому світі та на рідній Україні. Членство в УНСОюзі та живе, рідне і щире слово „Свободи” зв'язує нас усіх справді в одну велику сім'ю, без огляду на місце нашого замешкання, нашу працю та наше особисте становище. Це не завжди відлучає і розуміє людина молода і здорова та серед свого оточення. Але хто відає, яке в нього буде завтра, що ще доведеться йому зазнати в житті, з якими химерами долі йому ще доведеться зустрітись? І тому про завтра вже треба подумати і подбати сьогодні. Продовжена до кінця вересня кампанія УНСОюзу за збільшення кількості його членства до 50,000, дає добру нагоду пригадати

Змагання до оборони громадянських прав

Саме в пору, коли в конгресі розгорілася боротьба за приєднання в практиці конституційної постанови про зрівняння всіх громадян перед законом, у Домі Свободи (Фрідом Хаус) у Нью Йорку відбулося зібрання чоловічих провідників громадянського життя для оснування Краєвої Громадянської Ради для Громадянських Прав. У нарадах брали участь корифеї релігійного, виховного й бізнесового життя. На зібранні обговорено потребу „збереження американської спадщини з засадами громадянських прав, як неополітичної і непартійної справи”. Ініціатори пригадували на теперішні положення в світі і остерігали американський нарізд перед занепадом інтересу до оборони громадських прав. Коли Америка не оправдає себе як духовний провідник — сказали вони — тоді „вільні народи світу попадуть в розпук і відвернуться взагалі від змагання до волі”.

Після обговорення необхідності оборони прав громадянства, зорганізовано Краєву Громадянську Раду для Громадянських Прав під тимчасовим провідом Ернеста О. Мелбі, декана університету Нью Йорк та оприлюднено загальні цілі Ради. Вони такі:

„Змагати до створення постійної урядової комісії для громадянських прав. Її завданням було б — на підставі дозвільних „Президентської Комісії Громадянських Прав” — постійно перевірявати стан громадянських прав і видатність праці апарату, який буде настановлений для поправки того стану.”

„Діяти як дім англії для програм в справі громадянських прав різних краєвих організацій. Такі організації можуть співпрацювати в такий спосіб, що можуть узяти на себе різні проекти і поширювати інтерес до них між своїми членами та між громадянством взагалі; „Заохочувати місцеві комітети до слідження за станом громадянських прав у своїх округах і робити старання для поправки місцевих відносин у висліді своїх провірок; творити і розділювати матеріали для підтримки різних проектів.”

„Займатися виховними проектами і засобами для виконання такої програми, яку Ра-

да буде вважати за відповідною”.

Рада привітала звіт Президентської Комісії Громадянських Прав як „один з миле-вих стовпів у боротьбі за піднесення гідності всіх людей”, а від себе додала пригадку, що наша свобода мусить бути поширена так, щоб ми були готові стати віч-на-віч з тоталітаризмом усього світу і вказати силу наших переконань”.

Оце останнє речення вказує, що ініціатори нової організації здають собі добре справу з того, що тоталітаристичні змагання у світі загрожують свободі громадянина й людини й тому вони хочуть поширити свою організацію на всі американські стейти й підтримати змагання уряду до оборони й поширення в практиці ідеї громадської свободи не лише в Америці, але й у цілому світі.

Не знати чи це припадок, чи може наперед обдуманий план, що заложення Ради для Громадянських Прав припадо саме на час, коли на конвенції волесівців у Філадельфії сформовано нову партію, якої завданням у практиці буде перенести нагінку на людей і організації, які досі визнавали засади громадянської свободи, яка існувала в Америці від часів ухвалення Хартії Прав Людини. Не змінює справи обставина, що нова партія назвала себе „прогресивною”. Не змінює справу факт, що не ввійшли некоммуністичні елементи, а навіть зорганізовано окрему акцію серед молоді, головно серед університетських студентів. Правдою є, що цей рух об'єднався під тоталітарною диктатурою і тому він загрожуює свободному виконанню громадянських прав.

Так напр. один з колишніх провідників українців — тепер на службі тоталітаристів — зажадав від нової організації, щоб вона постаралася не допустити до Америки українців з європейської скитальщини, називаючи їх гітлерівцями. Є теж осібки, що робили донос до урядових американських чинників у хвилюванні, коли американські українці робили всі можливі зусилля для переведення допомогової акції. Метою цих доносів було довести до заборони американським урядом заложення окремого українського допомогового комітету.

Це вказує, що ісповідники тоталітаризму хапаються рафінованих способів, щоб ввести в блуд уряд демократичної держави і довести до заборони виконання основних громадянських прав.

Згадані факти це лише свідчення, що під теперішню пору навіть у вільній Америці загрожена свобода, а основні права людини можуть в практиці бути знівельовані підступними діями ворогів американської демократичної ладу. А що говорити про їхні змагання завести неволю в інших країнах світа, де їм уже вдалося захопити головні чинники влади в свої руки!

Коли Краєва Громадянська Рада для Громадянських Прав кидатиме залив ставати до боротьби в обороні прав людини перед тоталітаризмом в цілому світі і „вказати силу наших переконань”, то це вказує, що деякі громадяни захитуються в своїх переконаннях або слабнуть у праці за збереження громадянських прав. Це теж пригадка, що давня латинська заповідь „viriliter tibi iura” (права прислугують лише тим, що їх бережуть”) повинна стати гаслом для боротьби проти змагань тоталітаристів відібрати людині її основні громадянські права.

Свідомість такої небезпеки повинна зродити відповідну акцію теж і серед українського громадянства.

ЩО ДІЄТЬСЯ У ЛЬВОВІ?

„Правда”, 24. травня, 1948 р. в статті „Індустріалізація Львова” пише: „Старинний Львів за роки повоєнної п'ятиріччя повинен стати великим індустріальним центром країни. Уже тепер в місті відновлено всі підприємства, побудовано і будуються десятки нових фабрик і заводів. Тепер Львів не тільки одержує із інших пунктів устаткування, сировину, матеріали, але й сам постачає відоспелі, ранкові обдиркувачі, грубу шкуру, тавро, лант, кондитерські вироби, будівельні ліс”. Одним словом, судячи за цією статтею, жити стало у Львові зовсім весело, так міг би подумати чоловік, який не знає комуністів, а ми, що добре знаємо це життя, можемо лише сказати: не втирайте очей, бо ніхто вам не повірить, ви ліпше оголосите, скільки українців залишилося у Львові після вашої „індустріалізації” міста, скільки ви побудували фабрик смерті — концентрацій і в'язниць.

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРИЧІТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ШЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і нечисленним жертвам комунізму — присвячую. Автор.

8)

А в „центрі” ще більш сварили” ще більш зварили і теж іноді вживали проти противників стільців, плашок і взагалі того, що підпадає під руку і теж радились з налитими кров'ю очима, вирішували долю революції, котра з самого початку своїм успіхом перейшла всякі сподівання, але жак перед наслідками революції примушував до того, що треба було щось робити. Треба було якось гасити пожежу, треба було сісти в царське крісло та на стільці міністрів і урядувати. Юрбу спровокувати надзвичайно легко і про-

сто, але прибрати її до рук, це не є така проста річ. Було від чого наливатись кров'ю, бо авантюристи з „центру”, дівавшись до влади, зруйнували „до основанья” (як співалось в інтернаціоналі) все величезне і багате господарство Росії, стали перед питанням: що робити? Або капітулювати, або зачинати господарювати? Вирішивши, що їм губити нема чого, нема чим ризикувати, втекти можна і в останню годину, вони почали „господарювати”. Зібрали рештку недовитих старих фахівців бувшо-

го царського уряду, до яких ще не приїхав „Чорний ворон”, і гарантуючи їм повну недоторканість, влада „робітників і селян” почала з ними радитись... Перше питання, — питання шлунку. Петроград і Москва голодували. Власно голодував весь центр Росії. На цьому ґрунті вибухали масові демонстрації, котрих розганяла „Червона гвардія” скомплектована переважно зі убойголів. Відозва до населення, в яких запевнялось, що владою „робітників і селян” буде зроблено все, щоб великі міста постачалися в першу чергу харчами.

Друга відозва, до селян, в котрій звертались до них з проханням рятувати своїх братів — робітників — пролетарів, котрі життя свого не жаліли, щоб завоювати свободу. Ве-зять в місто ярину, товщ, зерно, кури, яйця та інше! — закликала влада „робітників і селян”.

Але продуценти харчів —

селяни були „глухі”. Вони читали ту відозву, але... в місто нічого не везли. Вони зайняли позицію очікування, бо не знали, яка ціна на харч і які гроші: царські паперові гроші не йшли, „Керенки” вже всі стіни в хаті були поклеєні, а советськими міальйонами клеїти стіни ще було незручно та й місця на стіні бракувало, бо все місце зайняли зелені (недозрілі) „Керенки”.

А в „центрі” хтось несамо-вито кричав про те, що селяни саботують революцію, граблять її, що революція граблять її. Введена „продразверстка” не давала жодних наслідків. Місто голодувало. Була закладена інституція продкомісарів: Цепродком, Губпродком, Повітпродком, Райпродком, Горпродком і т. д.

Всі ці „Продкоми” кинули по селах відповідних агітаторів за владу „робітників і селян”. Селяни уважно слухали

плескали в долоні, але... нічого з харчів не везли в місто. Місце агітаторів посіди продовжували агітатори, які на місцях доводили кожному селянину норму „продразверстки”. Селяни приймали норми, чукали потилицю і, вийшовши зі „Сільськогосподарського” на двір, повертались до зачинених дверей „Ревкому”, складали зі своїх мозолих пальців дві величезну дулі, тикали в двері зі словами: „На! з'їж; Йшли додому і... все.

На допомогу продагентам були надіслані „Продотряди” скомплектовані з лупмєнів, міст і сіл. Це була озброєна зграя грабників, знайомих вже нам „реквізиторів”. Село застогнало... заголосило... заридало...

І було чого: „Продбанди” (так її прозвали селяни) була господарем не тільки села, а кожного селянського двору. Потекли в місто валки з хлібом, свиньми, рогатою твариною і... потекли річки крові

і річки гірких-гірких селянських сліз. Лежбоки, п'яниці, картярі, були владою „робітників і селян”, об'єднаних в „Комітети бідності”, з самого початку революції.

Ця голота вже встала до сити погріти руки на помирських маєтках, зруйнувавши їх „до основанья” і на хуторах заможних землевласників, котрі були теж пограбовані і зруйновані „до основанья”.

Тепер вони користувались надзвичайною ласкою у влади „робітників і селян”, бо на селі весь провід „Ревкому” складався з місцевої голоти. Всі члени „комітету бідності” були звільнені від продовольчого зиску. Не дивлячись на те, що голота по українських селах становила пересічно 10-15%, котрі в свою чергу складались приблизно на 70-80% з неукрайців, вона тримала в руках все село, бо тепер була їх влада.

Отже, коли в селах з'яви-

лась продбанда і господарювала в кожному дворі селянина, то голота „самовладно” і охоче допомагала „продбанді” господарювати в чужих коморах, стайнях та хатах.

Дуже сумлінно працювали продбанда і голота. На стільки сумлінно, що в коморах після них не залишалось і зерняти.

Декого з заможних селян брали в заложники, садивили їх в пивниці і тримали їх там доти, доки все село не виповнить „продразверстки”. Дехто з пограбованих селян кидався на продагента і всадив йому вилка, або кулю в живіт, втівав з села.

Поскільки це були не поодинокі випадки, то врешті решт з таких утікачів з села складалась група месників, які наводили жак на продагента, продбанду і селянську голоту.

(Дальше буде).

Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка в Нью Йорку

(Звідолення з діяльності за перше півріччя 1948).

У ході воєнних дій другої світової війни український народ поніс незвичайно великі жертви у всіх ділянках свого національного життя. Чи не найбільший удар апа на українську культуру, а зокрема на українську науку. Одне наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, яке до війни було центром української незалежної наукової думки, опинилося на еміграції в Німеччині. Маючи за собою великі наукові заслуги й популярність, Н. Т. Ш. стало тією атракційною силою на еміграції, що не лише турбувало доволі себе своїх дієвних членів, українських науковців, що опинилися на еміграції, але також притягувало велику громаду науковців зі східних земель України, що давніше працювали в різних наукових осередках України й еміграції. Очевидно, що НТШ, стратило свою наукову базу й бібліотеку у Львові. Всітаки деякі науковці вивезли багато цінних наукових матеріалів, з другої сторони наші науковці знаходили багато українців в бібліотеках заграничних наукових центрів: це стало підставою до дальшої невинної наукової роботи на чужині. В таких умовах стало необхідним створити науковий центр на чужині, який міг би об'єднати всі наукові сили розкидані на еміграції та дати почин до планової наукової роботи. Це очевидно спонукало наших науковців відновити Наукове Товариство ім. Шевченка на еміграції, що сталося в 1947 році в Мюнхені, в Німеччині.

Однак тут зайшли різні перешкоди правної природи та легалізації Н. Т. Ш. Американська влада відклала легалізацію Н. Т. Ш. до тієї, уважаючи це за внутрішню справу, а німецька влада неохоче ставилася до легалізації в себе наукових товариств чужинців і дала дозвіл Н. Т. Ш. лише на тимчасову діяльність. Тому треба було шукати інших доріг легалізації.

Кількох бувших членів Н. Т. Ш., що перебували в Америці зперед війни, або що тільки прибули до неї як бувші скитальці, за дорозумінням з Головним Відділом Н. Т. Ш. заступали на прикличі жовтня 1947 р. в Нью Йорку Американський Відділ Н. Т. Ш. та по довшим старанням залегалізували Н. Т. Ш., вибравши для нього тут чартер. Це, маємо надію, дасть правні підстави для існування Н. Т. Ш. не лише в Америці, але також у всіх країнах Європи й інших частин світу, де тепер Н. Т. Ш. може реєструватися як легальне американське наукове Товариство ім. Шевченка в Нью Йорку.

Маючи тут всі можливості розвитку Американський Відділ

ти окремі секції та розгортати теж наукову, а може й видавничу діяльність своїх членів. Але все це вимагає багато праці, часу та грошей.

Треба з призначенням і подією піднести, що деякі громадяни виявляють щораз більше зацікавлення до справ і праці Н. Т. Ш. та його матеріальні спомогають. Хочби для прикладу згадати збірку грошей п. Винничука з Дітройту.

Тому здаючи звіт зі своєї скромної діяльності за перше півріччя 1948 Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка в Нью Йорку дивиться в майбутність з вірою, що наше жертвенне громадянство його підтримає а допоможе в сучасну важку хвилю сповити українській науці велике післанництво у світі для свого народу.

На прикінці подаємо наш касовий звіт за перше півріччя 1948 р.:

Приходи: Вкладки й жертви \$1,295.00, Святи Української Культури \$851.20. — Разом \$2,146.20.

Розходи: Свято Української Культури \$108.30, друки й оголошення \$138.25, правна порада \$75.00, канцелярські прибоори \$45.50, телефон \$2.95, канцелярська поміч \$20.00. — Разом \$399.20.

Приходи: \$2,146.20.
Розходи: \$399.20. На чековому конті Т-ва \$1,747.00.

Виказ жертв і вкладок від 1 січня до 30. червня 1948.

Перенесення з року 1947 \$125, Український Народний Союз \$500, Збірка на Святи Культури (Союз Українок, Вунсакет) \$70, Провидіння, Філадельфія \$50, Андрій Мельник \$40, Від. 204 УНС \$30, Теодорій Дмитрів \$30, Товариство Родичів, Нью Йорк \$25, Брацтво св. Володимира, 130 від. УНС \$25, Червоний Хрест Нью Йорк \$25, Дістнер, 361, від. УНС, Нью Йорк \$25, Іван Штогрин, Нью Йорк \$25, Платон Стасюк \$25, Брацтво св. Івана, 76 від. УНС \$15, Василь Колодій, Дітройт \$15, Володимир Ярема \$10, Брацтво св. Миколая, 5 від. У. Н. С. \$10, Бр. Т. Шевченка, 281 від. УНС \$10, о. Володимир Довгович \$10, Андрій Блашук \$10, д-р Антін Рудницький \$10, о. Лев Чапельський \$10, д-р Лука Мишуга \$10, Євген Ляхович \$5, п. Макачук \$5, збірка Томи Винничука, Дітройт \$150. — Разом \$1,295.

(В збірці Томи Винничука зложили: Мих. Дворянин \$30, Ілля Семененко \$20, Іван Столяр \$15, по \$10 зложили: Тома Винничук, Андрій Блашук, Константин Степко, Василь Семененко, Филип Сотник, Северин Перецький, Андрій Градовський; по \$5: Микола Семененко, Теодор Торський; Степан Дулька \$3; Тимофій Чорний \$2).

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні,

Uncle Sam Says

Some day soon—perhaps this very day—one of Uncle Sam's volunteer representatives is going to ring your doorbell to ask you to do one of the most important things you can do now for yourself and your country. He or she is going to urge you to state, or to increase, your buying at United States Savings Bonds under a patriotic, automatic and regular plan. If you heed my nephew or niece's advice, you'll be doing yourself a favor. For these security bonds—as they do their part to insure a stable economy, cooperation of the future security of our country—will pay you back \$4 for every \$3 ten years from now. They can mean financial security for you and your family. AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

В справі Українського Дня в Шикаго

Ліга Американців Українського Походження поробила всі потрібні приготування для вдалого виведення Українського Дня, який уряджується при допомозі всіх парохій та організацій міста Шикаго й Околиці. Український День відбудеться дня 8-го серпня, 1928 р. в городі Св. Отця Миколая при Гігенс Ровд і Дісплейн Ривер. Останнє, що потрібно зробити, це вже завдання Громади, а саме, взяти найчисленнішу участь!

Ліга Американців звертається до всіх громадян і громадянок міста Шикаго й Околиці, взяти масову участь і тим виказати нашу організаційну дисциплінованість і єдність та дати, як моральну так й матеріальну допомогу ЗУАДК та УКК.

Ми часами самі не доцінюємо тих великих завдань, які виконують нами установлені організації. Ось Вам приміри! Минувало тижня оголошував польської радіопрограми в Шикаго зважав поляків до жертвенності, щоб могли утримати відповідне представництво для допомоги польським скитальцям. Для приміру оголосив так: „Сьогодні причалив корабель з Європи, який привіз 600 осіб. На цих 600 осіб тільки дві польські родини, а решта це українці, жиди та інші національності“. Далше в поясненнях підкреслює, що „Українці мають своє представництво, а ми поляки тим не можемо похвалитись“.

Це оголошення дає нам найкраще пояснення, яку велику роллю відіграє ЗУАДК в допомозі українським скитальцям й то під кожним оглядом. Ми це повинні розуміти й тому брати участь у всяких підприємствах дохід із яких призначений для допомоги скитальцям. Ваша моральна й матеріальна допомога — це наша спільна справа!

О. Омельян Мичин.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТРЕБА ДОМУ СТАРЦІВ ДЛЯ МОЛОДШОГО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗУ.

Читаючи слова нашого чесного брата і секретаря 173 відділу У. Н. Союзу, Степана Фігуна, про потребу Дому Старців, я собі подумав, що то так, як би Дух Святий порадив йому ці золоті слова написати. Нині в мене день вільний від роботи, то думаю собі, напишу кілька слів до „Свободи“, щоб дати призначення п. Фігуну за його добре й розумне слово. Він так, як би мої думки передав і не тільки мої, але думки нас усіх старих. Як ми були молодими, то до таких річей не прив'язували ніякого значення і жалували жертвувати на рік одного долара на тому, що нині бачимо наслідки цього, ми, старі, повинні наставити, щобби такий Дім повстав, як уже не для нас, то для тих, що по нас придуть, а тепер же добають за це так, як ми колись не дбали, коли були молодими і нерозумними.

Пише п. Фігун, що читає „Свободу“ вже 39 років і без неї не може обійтись і одні дні. Те саме є зі мною, хоч крім „Свободи“ маю в хаті ще інші чотири газети. Нема „Свободи“, нема цікавості і нема розради. То тільки ми старі, що зросли зі „Свободою“, знаємо, чим вона є для нашого народу. Як би були її слухали так, як належало б, то не одна справа виглядала б нині інакше в нашому народному житті, а теж певно був би і Дім Старців і таке інше.

Маю Перед собою „Свободу“ з місячним виказом тих, що від нас відійшли навіки. Читаю і думаю собі, що незадовго так вже й моє ім'я буде у цьому виказі. Тому не за себе дбаю, коли звертаю ува-

гу молодшого членства У. Н. Союзу, щоби подбало про Дім Старців. Може не тільки нам, але й не одному з молодих трапляться пізніше, на старості, почути від своєї дитини: Як тобі Тату чи Мамо не догада, то двері отворені...

Не один з нас старих немає тепер гнізда і де голову прихилити, бо тому 30 років не думаю про це, хоч вже тоді „Свобода“ зважала нас, щоб і за це подумати.

Я був три роки на фермі й дещо знаю, як там живється. Думаю, що можна купити більшу ферму за низьку ціну і вжити її на Дім Старців У. Н. Союзу. Загал членів У. Н. Союзу тепер уже попре справу далеко краще, ніж це було попередніми часами. Подумаймо над тим!

В. Мисик,

член 158 від. У.Н.С.

НАСТУПНИК ПРЕЗИДЕНТА ЛІТВИ, А. СМЕТОНІ.

Коли в Америці помер законний президент Литви, Антанас Сметона, що опинився на вигнанні, як Литву загарила Советська Росія, виринуло питання, хто буде його наступником. Отже тепер виявляється, що його законним наступником є Станіслав Лозораїтис, литовський представник в Римі, який є вже 25 років у литовській дипломатичній службі. Він тепер далі працює над визволенням Литви враз зі своєю дружиною, Винцентою, литовською діячкою, відомою з перекладу творів литовського письменника на італійську мову. Якраз тепер вона переклала на італійську мову працю полковника Петруїтіса п. н. „Як вони нас розстрілювали“, в якій представлені документально більшовицькі варварства над литовським народом. — К. В.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КІВЛЕНД, ОГАЙО.

Згадано річницю смерті Ольжича-Кандиби.

Дня 10-го липня тут відбулися жалібні сходи ОДВУ і Зол. Хреста ч. 8. в честь Олесь Кандиби в 4. роковин його смерті. Промовцем цього зібрання був гол. секр ОДВУ з Шикаго, Вол. Шемердяк. Щоби цей вечір лишився в пам'яті, то члени і гості зложили \$22 на пакунок для дружини Олесь Кандиби і їх сина.

Жертви зложили: Ст. і пані Баран з Канади \$5; І. Попович ст., \$3; М. Кукіз \$2; Роз. Кокорч \$1.50; по \$1: І. Денег, Д. Загута, С. Когут, Т. Павліна, С. Сушильницька, Я. Трус, І. Филипп, М. Бойко, Палабар з Дітройт, К. Бусько мол., Н. Декан; дрібними 50 ц. М. Кукіз.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Члени Прогресивного Клубу самооподатковують себе.

У неділю дня 25-го липня відбувся в Українському Прогресивному Клубі на вулиці Джерментаві мітинг, що на ньому промовляли у справі самооподаткування на фонд Українського Конгресового Комітету нові емігранти пп. Бакай Осип та Татомір Олександр. Після одержаної дискусії, що в ній забирали слово пп. Карбівник, С. Станчак, Г. Тимчій, І. Гарамбура, М. Опришко, П. Мельник, М. Шерда, А. Крушина, Н. Попель, Кулик, Павлюх, Сомків та Чорномаз, вибрано місцевий Комітет УКК у складі: пп. І. Гарамбура, М. Опришко та П. Мельник. Цей Комітет буде сповнитим наступні завдання: Вести серед членів Клубу про-

паганду за самооподаткуванням, щомісячно збирати від самооподаткованих в класі та передавати їх до УКК, запровадити відповідні списки й касову книгу самооподаткованих членів і т.п. Після вибору вище згаданого Комітету, присутні самі оподаткували себе і зложили \$60. Самооподаткування заініціював бувший Січовий Стрілець Петро Мельник який зложив \$10. Слід підчеркнути велике зрозуміння ваги справи та шляхотну жертвенність присутніх членів Прогресивного Клубу. Організатором цього мітингу був п. Карбівник.

О. Т.

ДИРІГЕНТАМ І ЛЮБИТЕЛЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

ДО ВІДОМА!

Витали друком в Європі пропрацювали нові композиції на вішаний хор

МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО

Кольорова заголовна сторінка арт. малює ЕДВАРДА КОЗЛА:

- 1) Шумище, пісня з Бой-хвилювання 25 ц.
- 2) Вдовина, пісня з Лем-хвилювання 25 ц.
- 3) Північний джигит, текст народної пісні, мелодія в стилі нар. пісні 25 ц.
- 4) Дуно-Дуно, найстарший запис довгого тексту укр. нар. пісні, мелодія в стилі нар. пісні 35 ц.
- 5) Та тучка, ой у полі, далі пісні з Волині 40 ц.
- 7) Чече вола, Милению моя, далі пісні давних укр. переселенців між югославцями 60 ц.

Щи нове в ньому прогляд у нашій думці. Вислано їх за попереднім одержанням оплати.

СВОБОДА BOOK STORE
81-83 Grand Street
Jersey City 2, N. J.

Вже можна замовляти Календар У. Н. Союзу на 1949 рік.

В наступному 1949 році припадає 55-та річниця з дня закладки Українського Народного Союзу. З цієї нагоди Головний Уряд У.Н.С. рішив видати ювілейний Календар-довідник У. Н. Союзу на 1949 рік, що крім звичайних календарних матеріалів матиме теж основні енциклопедичні інформації про У. Н. Союз, про Америку й Україну та про українців у цілому світі і про всі ділянки їх життя та творчості, як теж багатий літературний відділ. Календар вже є в підготовці і мав би появитись вже з кінцем жовтня цього року. До співпраці в його редакції запрошено найкращі українські сили, як теж представників українських громад з усіх країн і континентів. Цей великий Календар-довідник мав би бути далішим поширенням та доповненням відповідних видань У. Н. Союзу, що появилися досі. Він повинен стати настільною книгою кожного українця в Америці і закордоном, необхідною в праці і надозвілі. В Календарі кожний український матиме всі найбільш необхідні інформації і цей Календар подуманий справді як дорадник і розрадиж кожного. Незважаючи на великі кошти видання, вартісних матеріалів та багатих ілюстрацій, ціну Календаря встановлено тільки на один долар за примірник. Проте, з огляду на великі кошти друку і паперу, Календар появиться тільки в обмеженій кількості і тому хто хоче заповнити собі його одержання, повинен негайно виповнити подане виразу замовлення та вислати його разом з належністю до Адміністрації „Свободи“ на подану виразу адресу. Це повинні зробити не тільки члени У. Н. Союзу, але й весь широкий загаль американсько-українського громадянства, бо Календар У. Н. Союзу на 1949 рік це буде справді настільна книга для кожного українця. Тільки негайне замовлення може забезпечити вам її одержання. Тому поспішайте з висилкою замовлення. (Прохаємо витяти, чітко виповнити і негайно разом з належністю переслати на адресу „Свободи“).

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1949 РІК

До Адміністрації „Свободи“
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Я, _____, замовляю

(Ім'я і прізвище)
одним Календар У. Н. Союзу на 1949 рік в кількості _____ примірників і на ту ціль пересилаю чек (моні ордер) на суму \$ _____ як належність по \$1.00 за примірник.

Підпис (писати по-англійськи).

Адреса: _____

УВАГА! ШИКАГО, ІЛЛ. І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЛІГА АМЕРИКАНЦІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

— влаштує —

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

при співучасті Парохій та Організацій міста Шикаго й околиці

В НЕДІЛЮ, 8. СЕРПНЯ (AUGUST 8, 1948)

В ГОРОДІ СВ. ОТЦЯ МИКОЛАЯ

ПРИ HIGGINS AND DESPLAINES RIVER

Чистий прихід призначений по половині для ЗУАДК і КК.

Програма Дня: Город буде відчинений від год. 11. рано; 2) будуть промовляти священник католицької парохії по англійськи і священник православної парохії по українськи; 3) різні розгрівки, перегони і забави.

Вступ до городу вільний! Трохи будуть довозити від „бос лая“ до городу, а ввечерю відвозити з поворотом. Просимо всі Парохії й Організації зробити всі можливі старання, щоб членство взяло як можливо найчисленнішу участь в УКРАЇНСЬКІМ ДНІ. Ліга вірить, що Вам всім дорога справа українських скитальців і справа Незалежності України! ТОМУ ВСІ ПРИХОДИМО НА УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ!

Комітет.

Олімпіада Д.П. в Німеччині

Два великі успіхи українців — Першу золоту медаль здобувають волейболісти.

При кінці червня в Миттенвальді в Німеччині відбулася спортова „Олімпіада ДП“. Інтересне звітання з імпрези подаємо за „Українською Трибуною“.

— Якби я не був спортсменом, я міг би бути песимістом... — почав своє слово представник ІНКОПФ-у м-р Рак відкриваючи перші еміграційні Спортивні Ігри. — Але спорт — це боротьба з перешкодами і воля перемогти! — І мабуть усі, хто перед початком Ігор гадали, що їх треба відкласти, мусили визнати слушність цих слів. Правда, не важко було стати песимістом. Все склалося проти Ігор: тривала негода, яка змусила господарів перенести змагання до залу, відмова протекторів з ІРО від допомоги, найбільша мабуть перешкода — грошева реформа, через яку на старті з'явилися тільки три дружини й, нарешті, спроба „спортсменів“ з-під прапора єдиної-целісної внести заколот у святковий настрій Ігор.

Проте перешкоди були подолані і ми були свідками виступу, якого ще досі в нас не бачили. Спортивно — у нас були кращі турніри — але такої атмосфери великого спорту і святкового міжнародного виступу мабуть ніхто ще з українських спортсменів не переживав. Миттенвальд надав тон „Олімпіади ДП“.

Субота 26 червня, ранок. Зал Півнір-Казерне, де вже відбулося стільки змагань, виглядає сьогодні інакше, ніж звичайно. З трьох сторін трибуни, на головній стіні прапори. Перед прапорами щогли для прапорів переможців і події. З боків симетрично розташовані гардероби. На протилежній стіні великий золотий тризуб і українські прапори в гірляндах зелені. Вежа судді, оркестра, таблиці на висідали — все на місці, все справляє дуже приємне враження. На даний знак із гардероб виходять під проводом інж. Миколи Строкона польська, лотиська й українська дружини і шикуються фронтом до головної трибуни. Поперед дружин хорунжі з прапорами. Провідник змагань інж. Строкон звітує представників ІРО, і цей відкриває Ігри. Коротким словом звертається до змагувнів представник ІНКОПФ-у м-р Рак, бажаючи їм змагатися в дусі великої олімпійської ідеї барона де Кубертена.

Тишу переривають звуки польського національного гімну. Всі стоять струнко, хорунжі схилиють прапори. Далі лотиський гімн і нарешті, „Ще не вмерла“... Присутні, на змаганнях у Миттенвальді, ви чули його вже не раз, ви співали його при різних нагодах, але признайте: чи не блиснули в ваших очах слюзи, чи не зловило вас за горло зворушення?

Відділ, за мною кроком руш! — командує провідник змагань, і на ці слова української команди йде до дефіляди першою польська дружина. Оплески, які зустрічають її,

годі описати. Рушають лотиські. Далі наша дружина в білих фтормах із тризубами на грудях маршує як остання. Синьожовтий прапор несе Микола Гнатів, за ним ідуть: Ступницький Теодор, Барановський Мирослав, Обухівський Євген, Левицький Орест, Пашук Юрій, Вербицький Леонід і Лемберський Володимир.

До першого матчу виступають лотиські й українці. Судює поляк ст. серж. Цемневський. Йде сильна боротьба. 4:4, 9:5, 1:3.

Другого сета здобувають лотиські, вигравши 13:15.

В третьому сеті передведуть лотиські — 8:5, наші вирівнюють на 8:8 і вигравуть свій перший офіційний міжнародний виступ у трьох сетах: 15:12, 13:15, 15:11.

Під час обідньої перерви боротьба на площі вибухає, але тим нагальніший наступ ведуть російські „спортсмени“, які не належать до Міжнародного Комітету (російська національна група, стоячи на своїх єдиноділімських позиціях, цей комітет бойкотує), на цілість Ігор. Росіяни хочуть за всяку ціну втрутитися до змагань. Ідуть телефони аж до директора ІРО, п. Едвардса, але нарешті росіяни сідають до авто й залишають Миттенвальд. На грищі оголошують з цього приводу дві заяви: голови ІНКОПФ-у д-ра Голі (словак) і директора місцевої суберії ІРО п. Спіра. Ігри йдуть далі.

На площі — поляки і лотиські. Судює м-р Кравчишин. Перший сет легко вигравуть поляки 5:6. Другий сет — це тверда боротьба, з якої переможцями виходять лотиські, вигравши 18:16. Третій сет теж вигравуть 15:8. Вислід 6:15, 18:16, 15:8 на користь лотиських.

Далі — українці і поляки. Перед суддею стоять обидві дружини. Поляки починають гру і вже ведуть перед з рахунком 4:1, вирівнюють навіть переважають 12:8. Знов вирівнювання на 14:14, поляки здобувають ще одну точку 15:14, але тривали удари Обухівського, Барановського і ще раз Обухівського закінчують сет із рахунком 17:15 на нашу користь. Другий сет — легка перемога поляків. Зате наші безумовно вигравуть третій сет, матч і першість політичних емігрантів із відбавки!

Коротка перерва, і три дружини виступають на грище для церемонійного закінчення і одержання медаль і грамот. Дружини стоять перед подіумом для переможців.

Інж. Строкон командує українською мовою: — Провідник української дружини, виступи!

Микола Гнатів виступає і займає найвище місце для переможців. На друге виходить провідник лотиських. Провідник Строкон командує польською

ДЕ Ж ДІЛОСЯ ОБЛИЧЧЯ?—Це фонометер, що його бачимо на обличчі жінки. При його допомозі можна тепер добре розпізнати, які треба носити окуляри.

мовою: „Керовник польської дружини, виступи!“ Під гучні оплески на місці стає поляк. Лунають слова: — Перше місце зайняла Україна на еміграції! На щогли підносять прапори, лунають ще раз гімни: перший виконується український як гимн переможців! М. Рак вручає олімпійські медалі, проф. Красник — грамоти й жетони від РФК. Голова місцевого комітету м-р Дужий, виступаючи від господарів, стверджує, що змагання пройшли в спортовому дусі й увійдуть до історії народів, які брали в них участь. Маршовим кроком прохолодять дружини ще раз під оплески публіки. Велике Свято братання і спорту закінчене.

На кілька слів розмови з тримувемо симпатичного провідника польської дружини кпт. Туровського (польської змагуни — все старшини і підстаршини вартівничих сотень).

— Я дуже приємно вражений атмосферою змагань і досягненнями організаторів, — говорить він. — Ми почували себе тут справді в гостях, особливо приємно вражає велика точність. З другого боку, мушу виявити здивування з приводу становища ІРО, яка є протектором змагань? Протектор не тільки нічого не допомагає ні харчами, ні коштами на переїзд, — але, крім того, втручається безпідставно в організаційні справи Міжнародного Комітету. Це справді дивно.

Оцінюючи гру дружин, мусимо сказати, що турнір не стояв на найвищому рівні. Нашу дружину (фактично „Лева“) бачили ми вже в кращій формі. Заслуга її однак, — це амбіція і воля до перемоги, яка і дала нам першу олімпійську

перемогу. З гравців вирізнялися передусім Барановський як стинач і його викладач Левицький. Ступницький і Обухівський, на однаковому рівні, були теж сильними точками дружини.

Друге місце заслуженого зайняли лотиські. Сильною їх стороною була психічна твердість і тому хоч приїхали тільки 5 (один змагун був завербований на місце), здобули перемогу над поляками. Найкращий поміж ними Бавманіс, слабший, ніж звичайно, „козир“ Пелюде.

Поляки технічно дуже добрі, зате психічно найслабші і не витримують важкої боротьби. В обороні найкращі, розміщення сил слабше. Вирізнявся поручник з українським ім'ям і прізвищем Ігор Личевко (6) і Кот Владислав (12). Найбільше дисципліновані з успіху дружини.

Судді, власне кажучи, не задовольнили повністю. Кожен судював за іншими правилами. Найбільше певний і послідовний був м-р Кравчишин.

Ще кілька слів належить організаторам. Спільні зусилля обох українських таборів Егер і Півнір дали свої наслідки, і на змаганнях усе йшло до ладу. Тут передусім заслуга наших інженерів, які не шкодували і власних рук, щоб довести справу до порядку. Інж. Галькевич, інж. Гапій, інж. Сіак і інж. Снігура своє діло зробили. Дрібні організаційні недоліки (впорядки) непомітні в масі позитивного; і голова місцевого комітету д-р Дужий може сказати, що даного слова дотримали. А ми — всі присутні, чужі і свої, пережили гарний день, пам'ять про який залишиться в нас надовго.

Кожний, хто бажає, щоби прислано ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонній коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ЗАСУДИЛИ КРУПЛА.

Нюрнберг, 2. серпня. — Американський військовий суд, що звільнив 12 визначних німецьких промисловців від закиду змови проти миру та світової підготовки війни, засудив 11 з них за інші воєнні злочини, головним чином за пилондрування окупованих німцями у війні країн та за експлуатацію і знущання над вивезеними до Німеччини на невольничий роботи закордонними робітниками. Між підсудними був і відомий німецький „король зброї“, Альфред Крупп. Йх засуджено на кару тюрми від 6 до 12 років.

Обовязком кожного свідомого американського українця є перш усього передплатити: „УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК“ (на рік доларів 4)

The Ukrainian Quarterly
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

„УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ“
(на рік доларів 2)
Негайною передплатою тих видає в англійській мові поможете загальній справі.

The Ukrainian Bulletin
50 Church Street, Suite 252
New York 7, N. Y.

ІРИНА АРТИМ

ПРОЩАННЯ

ЗБІРКА Оповідань
в кольоровій окладці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

С. Л. Г., Амстердам, Н. Я. — Листом з подякою від ген. П. Ш. ми одержали. Розуміємо добре душевну потребу наших громадян на скитальщині подякувати тим організаціям чи особам, що їм прибувають з поміччю. Та тих подяк надходило так багато, що їх неможливо було помішувати через брак місця в газеті, навіть якби ми хотіли були піти на зустріч тим, що дякували. Тому ми проголошували в „Свободі“ вже багато разів, що того роду подяк не містимо.

ПОСМЕРТНІ ЗГADKI

Дня 22. липня 1948 року помер у 73. році життя
СТАНІСЛАВ ЗАТІРКА,
довголітній член відділу 52 У. Н. Союзу в Голію, Масс.
Починав походив зі села Вікно, пов. Скалат, Зах. Україна. Пошишив у шлюбі жону Веронію, 4. січня, 2 дочки і 12 онуків.
Похорон відбувся 24. липня при участі родини, членів 52 відділу і знайомих. — В. Я. ПІ!
Д. Хруталіни, секр.

Дня 21. липня 1948 року помер у 60. році життя
ПЕТРО ПІТУЛА,
член Бр. св. Ап. Петра і Павла, відділ 220 У. Н. Союзу в Шікго, Іл.
Починав походив зі села Малоконич, пов. Перемиський, Західна Україна. До Союзу вступив в 1930 р. Пошишив у шлюбі жону Марію, 5 синів: Стефана, Олександра, Володимира і Артура, і дочку Ольгу, три невістки і чотирьох онуків.
Похорон відбувся 24. липня з похоронного заведення до церкви Рокс. Прес. Богородиці в приналежності родини, членів Бр. і знайомих. Галні останки похоронено на католицькому цвинтарі св. О. Ніколая. — В. Я. ПІ!
Г. Гарасим, секр.

ПОШУКУВАННЯ

МИКОЛА ШЕРБЯК пошукує своєї татки АННИ СЕМАНІШИН. Вийшла з Галичини около 1923 року. Походить з села Добричів, пов. Станіславів. Вийшла замж. Призвисти по мужу не знає. Має перебувати в Нью Йорку.

MYKOLA SZCZERBIAK

Dillingen a/Donaue,
Luisoldkaserne, B. 3, a. 18,
Germany, U. S. Zone.

ГУЦУЛЯК МИХАЙЛО, зі села Грабовець, пов. Богородчан, пошукує свого рідного батька ПАНЬКА ГУЦУЛЯКА і односельчан як АНТОНА ГОЛИНСЬКОГО і інших, котрі перебувають в Америці. Мій адрес: ГУЦУЛЯК МИХАЙЛО, 418 Simcoe St., Oshawa, Ont., Canada.

КРОВОНИЙ ВАСИЛ

родом з Березовицького району Тернопільської України, хай з'явиться самий, або повідомить про його місце знаходження. Є для нього лист про його рідних на еміграції. Український Переселення „Осередок“, 11 Іст 7-ма вул., Нью Йорк.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

GET YOUR COPY NOW!
UKRAINIAN ENGLISH
GRAMMAR
REVISED EDITION
— by —
ELIAS SHKLANKA
\$1.50 per copy
Order from
„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАНЕ ЗБАГАТО
Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми улаштуємо прекрасні ЦІЛИТИ \$150.00
ПОХОРОН за
у випадку шлюбу в родині клієнта

KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український
погребовий заклад
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
— or —
UKRAINIAN ПОГРЕБНИК
88 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6763
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
завжди погребовий по \$150
ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в БРОНКС, БРОУКЛІН, НЬЮ
ЙОРК і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2563
Branch Office and Chapel:
767 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MEltree 5-6577

ТАРЗАН, ч. 1897. Шляхотний невільник.

WHEN THE NEWS OF THE RETURN OF THE GUARD CAPTAIN WITH HIS MEN WAS RECEIVED, TARZAN TURNED TO THE LARGEST OF THE SLAVES. "QUICK!" HE SAID, "LEND ME YOUR OUTER CLOTHING."

BEHIND A STALAGMITE THE EXCHANGE WAS MADE AND THE JUNGLE LORD STEPPED FORTH AS A SLAVE AND HURRIED TO NEDDA'S SIDE.

QUICKLY HE WHISPERED INSTRUCTIONS.

THEN THE PIRATES RUSHED IN WITH DRAWN CUTLASSES.

„СПОГАДИ“
О. КОШИЦЯ

Хто міг би читати цю книгу увечір, той напевно просидить над нею до ранку.
Ця книга особистих спогадів славного диригента й композитора — та найцікавіша книга нашого часу. І легко її читати.
Перша частина, 367 стор., \$2.50.
Замовлення слати до:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Коли наспіла вістка про поворот капітана гвардії з його людьми, Тарзан звернувся до найбільшого невільника:

„Швидко позич мені свого одягу“ — сказав.
Ззаду стоягміту вони об-

мінялися одягами і пан джунглі вийшов як невільник та поспішив до Неди.

Потім їм дав шетом вказівки. Тоді пірати рушили вперед з витягнутими кривими шаблями.